Ileana Lucaci – meșter popular

PĂPUȘILE SATULUI MEU...

Ileana Lucaci din Hăşdău – meşter popular

Ținutul Pădurenilor este o străveche vatră etnoculturală a Hunedoarei, un loc fermecător de cultură și civilizație țărănească în care frumusseța portului popular se îmbină armonios cu obiceiurile, datinile și tradițiile proprii ale acestor meleaguri.

M-au atras în mod special, bogăția și **unicitatea costumului popular pădurenesc** prezent de la începutul vieții noastre și până astăzi într-o formă de covârșitoare personalitate. De mică copilă, părinții și bunii mei, m-au învățat să țes, să cos și să împletesc piese de costum dar și obiecte de artă populară de interior: **tindee, măsărițe, capeți de pernă, pricoițe.** Cu mai bine de 70 de ani, în urmă, nu există femeie și fată în satul meu, Hășdău, să nu știe să lucreze costumul popular, deprins în lungile nopți de iarnă la șezătoarea satului sau la **clăcile muierilor**, la fuior de cânepă și lână. Mi-aduc aminte cu deosebită nostalgie și bucurie de aceste preocupări din anii copilăriei când am deprins cusătură specifică pădurenească, **ateste și sinorește**. Mai spre maturitate am umblat la școli, și am absolvit Liceul Pedagogic, devenind învățătoare în sat pe lângă această profesiune m-am dedicat cu toată dragostea în educația estetică a copiilor din sat, pentru promovarea întregului **etos pădurenesc** punând un accent deosebit pe calitățile și valoarea neasemuitului costum pădurenesc. Mă gândesc că în urmă cu 60 de ani am înființat la Hășdău prima fomație muzicală de femei, un grup vocal, cu un larg repertoriu de colinde, pricesne, cântece de petrecere, orații de înmormântare etc., pe care le prezentam la sărbătorile satului. Din satul meu a pornit obiceiul folcloric **Nunta pădurenească**, un spectacol de mare frumusețe folclorică prezentat de noi pe plan local și național, mai apoi în străinătate. Mi-aduc aminte la succesul nostru la festivalurile folclorice din Polonia și Croația unde costumul pădurenesc din zona noastră, de la Hășdău a fost premiat cu locul I, uimind străinii cu frumusețea și bogăția formelor ornamentale de pe cămăși.

Astăzi lucrurile s-au schimbat în satele noastre pădurenești; tineretul a plecat la oraș sau chiar în străinătate, au rămas bătrânii, adevărata înțelepciune a satului, s-au îndârjit precum stejarii cu rădăcinile adânci înfipte în glia strămoșească să păstreze tradițiile și sărbătorile dintotdeauna ale comunității noastre, în primul rând acest monument – costumul pădurenesc. De aceea în 1999, la inițiativa fostului Centru Județean pentru Cultură și Promovarea Culturii Tradiționale Hunedoara am format o clasă de Artă populară a țesut-cusutului popular în dorința de a păstra vie arta populară pădurenească a portului, unde copiii elevi ai școlii noastre, să învețe **taina țesutului și a cusutului** popular, așa cum au lucrat și mamele și bunicile noastre. Această clasă nu a ținut prea mult, câțiva ani, apoi s-a desființat din lipsă de doritori în demersul artei costumului, iar costumul ca atare aproape că s-a pierdut ca manifestare vie, rămânând doar în lada de zestre ale bunicilor, iar la sărbătorile satului foarte rar se mai văd oameni deai noștri îmbrăcați în costumul popular. Văzând toate acestea mi-am pus în gând să creez miniaturi de costume pentru păpuși pentru a rămâne ca mărturie peste timp a valorii deosebite estetice și funcționale a portului popular din satul meu. Până în prezent am realizat zeci de replici ale costumului pădurenesc pe păpuși confecționate artizanal pe care în prezent le-am sporit gama de costume și din alte zone ale Hunedoarei, cum ar fi: Țara Hațegului, Țara Zarandului și Zona Orăștie. Cu aceste păpuși am cutreierat județul și țara, iar la îndemnul prof. Marcel Lapteș, etnolog al județului, am participat la multe expoziții din Sibiu, Muntele Găina, Mu\eul Satului „Dimitrie Gusti" București, Hațeg, Sarmisegetusa, Costești, Obârșa, Deva, Hunedoara, Stațiunea Cinciș, Ghelari etc.

Cultura Ținutului Pădurenilor reprezintă pentru aceștia **aurul oamenilor,** tradiția este **Biblia** sufletului nostru iar modestia mea contribuție la acest tezaur folcloric sunt aceste păpuși care nu sunt numai ale mele, ci au devenit patrimoniul satului, iar această zestre se va constitui ca o piedică în fenomenul uitării identității satului românesc.

(Fotografii: Nicu Jianu)

